Dosarul:nr.2a-899/24 Judecător: Gheorghe
Stratulat
2-22128567-02-2a-01032024

D E C I Z I E

28 mai 2024 mun.
*****

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel *****

În componentă:

Președintele ședinței, judecătorul Ana
Panov

Judecătorii Olga Cojocaru și Marina
Anton

Grefier Ecaterina
Mihailov

examinând în ședința publică apelul declarat de *****, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Notarul Mocanu Elena împotriva lui *****, Dobzeu Ionuț, Dobzeu Dănuța, Dabija Dorin, intervenienți accesorii Dabija Tatiana, Dabija Adrian, Dabija Maria-Cristina, Dabija Ludmila, Dabija Daniel, Ciobanu Vladimir, Crețu Natalia privind interpretarea dispoziției testamentare și acțiunea reconvențională depusă de ***** împotriva Notarului Mocanu Elena, intervenienți accesorii Dabija Dorin, Dabija Tatiana, Dabija Adrian, Dabija Maria-Cristina, Dabija Ludmila, Dabija Daniel, Ciobanu Vladimir, Crețu Natalia privind interpretarea dispoziției testamentare, împotriva hotărârii Judecătoriei ***** (sediul Centru) din 18 septembrie 2023, prin care acțiunea a fost admisă,

c o n s t a t ă:

La data de 30 august 2022, notarul Elena Mocanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui *****, Ionuț Dobzeu, Dănuța Dobzeu, Dabija Dorin, intervenienți accesorii Dabija Tatiana, Dabija Adrian, Dabija Maria-Cristina, Dabija Ludmila, Vladimir Ciobanu, Natalia Crețu privind interpretarea dispoziției testamentare.

În motivarea acțiunii a indicat că la 22 martie 2021, a fost deschisă procedura succesorală în urma decesului la 12 martie 2021 a lui Dabija Nicolae, având locul reședinței obișnuite în Republica Moldova, mun. *****, str. *****, nr. 8, ap. 26.

Relevă că procedura succesorală a fost deschisă la cererea copiilor defunctului, Dabija Maria-Cristina și Dabija Adrian.

Susține că ulterior, în cadrul procedurii succesorale, au fost depuse declarații de acceptare a moștenirii/legatului de către soția defunctului Dabija Ludmila și copiii defunctului Dabija Daniel, *****, Dabija Dorin.

Declară că în procedura succesorală, a fost depus testamentul olograf, întocmit la data de 02 martie 2021 de Dabija Nicolae, testamentul olograf, fiind vizat spre neschimbare de către notarul Elena Mocanu, la data de 07 aprilie 2021 și pentru acest testament, s-a întocmit procesul-verbal de vizare spre neschimbare la data de 07 aprilie 2021 și înregistrat în Registrul dosarelor succesorale și al testamentelor la data de 09 aprilie 2021.

Relevă că la 24 aprilie 2021, testamentul olograf a fost validat la cererea moștenitorului testamentar Dabija Ludmila.

Relevă că deoarece testamentul olograf vizează interesele mai multor persoane, ținând cont de formulările dispozițiilor testamentare și întrucât notarul care desfășoară procedura succesorală urmează să asigure punere în aplicare a testamentului și să elibereze certificatele corespunzătoare persoanelor vizate, pentru a da calificări juridice dispozițiilor testamentare, este necesar de efectuat interpretarea acestora.

Susține că prin încheierea notarului din 20.10.2021, dispozițiile testamentului olograf, întocmit la data de 02.03.2021 de către Dabija Nicolae, au fost interpretate de către notarul Mocanu Elena, după cum urmează:

Prin dispoziția testamentară "O rog pe Ludmila Dabija să dispună de bunurile mele, conducându-se de bunăvoința și rațiunea de care a dat dintotdeauna dovadă", se va înțelege că, defunctul a desemnat-o pe Dabija Ludmila în calitate de unic moștenitor și a pus în sarcina ei, așa după cum prevede testamentul, executarea legatelor stabilite în beneficiul lui Dabija Daniel, Dabija Maria-Cristina, *****, Dabija Adrian, Vladimir-Ciobanu, Natalia Crețu, Dorin Dabija, Ionuț Dobzeu și Dănuța Dobzeu.

Prin dispoziția testamentară "O rog, ca eventualele venituri din urma onorariilor, să le împartă lui Daniel, Maria-Cristina și Adrian", se va înțelege că, defunctul a desemnat în calitate de legatari, pe copiii săi Dabija Daniel, Dabija Maria-Cristina și Dabija Adrian. Obiect al legatului, este remunerația obținută în urma valorificării operelor, al căror autor este Dabija Nicolae și care se va împărți între Dabija Daniel, Dabija Maria-Cristina și Dabija

Adrian, în părți egale, adică câte 1/3 cotă-parte fiecăruia;

- prin dispoziția testamentară "Casa de pe Nucarilor nr. 33, să fie trecută pe numele lui Daniel Dabija, cu privatizarea spațiului de 4,5 ha, restul urmând a fi obținut în folosință", se va înțelege că, defunctul l-a desemnat pe fiul Dabija Daniel în calitate de legatar, având ca obiect dreptul de proprietate, asupra casei de locuit, situată în Republica Moldova, mun. *****, str. Nucarilor, nr. 33, cu sarcina impusă acestuia, de a privatizare ulterior terenul aferent casei de locuit. Conform datelor din Registrul bunurilor imobile, suprafața terenului aferent, aflat în folosință, este de 0,1033 ha. Testatorul a identificat eronat suprafața de 4,5 ha.

- prin dispoziția testamentară "De săptămânalul Literatura și Arta, să aibă grijă Doina Dobzeu-Dabija, care va semna redactor șef sau director", se va înțelege că, defunctul a desemnat-o pe fiind Doina Dobzeu în calitate de legatar la dreptul de proprietate asupra părții sociale pe care o deținea din capitalul social Publicația Periodică Literatura și Arta S.R.L., IDNO: 1003600015046, cu sediul în Republica Moldova, mun. *****, str. Sfatul Țării, nr. 2.

-prin dispoziția testamentară "Clădirea-sediu al redacției, îi revine Doinei Dobzeu. Din veniturile de pe arendă etc. Să se achite plățile de cheltuieli ale apariției săptămânalului", se va înțelege că defunctul a desemnat-o pe fiica Doina Dobzeu, în calitate de legatar, având ca obiect dreptul de proprietate asupra bunului imobil situat în Republica Moldova, mun. *****, str. Sfatul Țării, nr. 2. În urma verificării Registrului bunurilor imobile, s-a stabilit că,

acest imobil nu aparținea testatorului. Construcția este înregistrată în proprietatea fundației Culturală pentru Literatură și Artă. Din acest considerent, această dispoziție testamentară este caducă. Art. 2388, lit. c), Cod Civil, dispune că, testamentul sau dispoziția testamentară devine caducă, în măsura în care: c) bunul testat este înstrăinat de către testator în timpul vieții sau nu i-a aparținut.

- prin dispoziția testamentară "Doina și Ion Dobzeu, să aibă grijă, ca în eventualitatea construcției clădirii și a apariției unor câștiguri - să-i ajute cu anumite părți din acestea pe Maria Cristina Dabija și Adrian Dabija", se va înțelege că defunctul a instituit o sarcină pentru Doina Dobzeu și Ion Dobzeu, în beneficiul copiilor testatorului Maria Cristina Dabija și Adrian Dabija. Dispoziția testamentară indicată la lit. f), trebuie interpretată prin prisma dispoziție testamentare, menționată în lit. e). Construcția care eventual ar putea fi edificată pe terenul situat în Republica Moldova, mun. *****, str. Sfatul Țării, nr. 2, aparține unei persoane juridice, astfel eventualele venituri nu vor aparține Doinei Dobzeu, chiar dacă aceasta este fondator și administrator al persoanei juridice. Cu atât mai mult, eventualele venituri nu vor aparține lui Ion Dobzeu. Din acest considerent, această dispoziție testamentară este ineficientă și romăne doar o obligație morală a celor însărcinați în a asigura respectarea ultimei voințe a testatorului.

- prin dispoziția testamentară "Din conturile bancare de la CEC Bank, Moldindconbank și Victoriabank, va dispune Ludmila Dabija. Ca și de plicul din camera lui Ionuț de la București. Din acesta va dona lui Vladimir Ciobanu – 10 000 lei, Nataliei Crețu – 10 000, lui Dorina Dabija – 10 000 lei, Ionuț – 5 000 lei, Dănuța 5 000 lei", se va înțelege că, testatorul i-a desemnat în calitate de legatari pe Vladimir Ciobanu, Natalia Crețu, Dorina Dabija, Ionuț Dobzeu și Dănuța Dobzeu. Obiect al legatului constituie dreptul de creanță asupra mijloacelor bănești păstrate la conturile bancare deschise pe numele testatorului la CEC Bank, Moldindconbank și Victoriabank, dar și de mijloacele bănești, aflate într-un plic de la București, despre care testatorul este sigur că Ludmila cunoștea.

-prin dispoziția testamentară "de manuscrisele și carnetele mele, să aibă grijă de comun – eventual pentru a le pregătire pentru editare - Doina, Ludmila și Daniel", se va înțelege că, testatorul a stabilit o sarcină prin care a dispus că de toate activitățile legate de editarea manuscriselor și carnetelor, se vor îngriji în comun Doina Dobzeu, Ludmila Dabija și Daniel Dabija.

- prin dispoziția testamentară "De bisericuța de la Codreni îi rog să se ocupe pe Ion și Doina Dobzeu, contactând-i pe episcopul Veniamin Goreanu și Mitropolitul Petru Păduraru, ca să miște lucrurile din loc, se va înțelege că, testatorul a stabilit o sarcină prin care a dispus ca Ion Dobzeu și Doina Dobzeu, să se îngrijească de bisericuța de la Codreni.

Cu referire la dispoziția testamentară ce vizează săptămânalul Literatura și Arta și dreptul de proprietate asupra părții sociale din capitalul social a întreprinderii Publicația Periodică Literatura și Arta S.R.L, susține reclamanta că, va trebui de ținut cont de faptul că, moștenitorul testamentar, va putea transmite legatarului, doar partea socială în starea în care era la constituirea societății prin contractul din 13.06.1995. La data de 13 februarie 2003, pe numele lui Dabija Nicolae, în Registrul de stat al persoanelor juridice, a fost înscrisă partea socială în mărime de 100 %. În toată această perioadă, defunctul s-a aflat în căsătorie înregistrată cu Dabija Tatiana (încheiată la 29.10.1994, desfăcută la 11.08.2016).

Relevă că i-a informat pe Ciobanu Vladimir, Crețu Natalia, pe minorii Ionuț Dobzeu și Dănuța Dobzeu, prin intermediul reprezentantului lor legal *****, că conform dispozițiilor

testamentare care se conțin în testamentul olograf din 02.03.2021, li s-a atribuit calitatea de legatar și sunt chemați pentru depunerea declarației de acceptare sau de renunțate la legat.

Susține că deoarece din data notificării legatarilor a trecut mai mult de 3 luni, iar acestea nu au renunțat de la legat, în virtutea prevederilor legale, se consideră că au acceptat implicit.

Astfel, moștenitorii și legatarii au fost informați despre posibilitatea formulării obiecțiilor și/sau propunerilor de interpretare.

Susține că la 01.11.2021, au fost depuse obiecții asupra interpretării testamentului de către *****, prin care și-a exprimat dezacordul cu interpretarea oferită de către notarul Mocanu Elena și anume: privind dispozițiile testamentare, Dabija Ludmila nu a fost desemnată în calitate de moștenitor unic, ci în calitate de executor testamentar; obiectul legatului constituit în beneficiul copiilor săi Dabija Daniel, Dabija Maria-Cristina, Dabija Adrian, nu este remunerația din urma valorificării drepturilor de autor și a drepturilor conexe, ci eventualele venituri din urma onorariilor ca urmare a valorificării drepturilor de autor și a drepturilor conexe; obiectul legatului instituit în beneficiul copiilor căi Dabija Daniel, Dabija Maria-Cristina, Dabija Adrian, nu este remunerația din urma valorificării drepturilor de autor și a drepturilor conexe, ci eventualele venituri din urma onorariilor ca urmare a valorificării drepturilor de autor și a drepturilor conexe; obiectul legatului instituit în beneficiul fiicei ***** privind capitalul social al S.C. Literatura și Arta S.R.L.

La fel, s-a contestat mențiunea făcută de notar la subsolul încheierii de interpretare privind dobândirea părții sociale din Literatura și Arta S.R.L., în perioada căsătoriei cu Dabija Tatiana. În opinia acesteia, prin dispoziția testamentară "de manuscrisele și carnetele mele să aibă grijă de comun - eventual pentru a le pregăti pentru editare - Doina, Ludmila și Daniel" nu a fost instituită o sarcină, ci a fost instituit un legat în folosul Doinei Dobzeu, Ludmilei Dabija și a lui Dabija Daniel, având ca obiect drepturile de autor ale lui Nicolae Dabija, asupra operelor sale.

Consideră necesară clarificarea interpretării dispoziției testamentare "Dabija Ludmila să aibă grijă de ceilalți copii ai defunctului în măsura posibilităților", care urmează a fi interpretată ca o sarcină pentru Ludmila Dabija, concretizată într-o obligație de întreținere a copiilor defunctului.

Comunică că la 03 noiembrie 2021, au fost depuse obiecții asupra interpretării testamentului de către Dabija Dorin, prin care și-a exprimat dezacordul cu interpretarea efectuată de către notarul Mocanu Elena și anume: consideră că, prin testament, Dabija Ludmila nu a fost desemnată unic moștenitor, ci a fost desemnată să execute o sarcină; obiectul legatului instituit în beneficiul copiilor săi Dabija Daniel, Dabija Maria-Cristina, Dabija Adrian, nu este remunerația obținută în urma valorificării operelor de artă, ci eventualele venituri din urma onorariilor; consideră necesară clarificarea sarcinii formulate "Dabija Ludmila să aibă grijă de ceilalți copii ai defunctului, în măsura posibilităților".

Relevă că, la 19 noiembrie 2020, Dabija Ludmila a depus referință scrisă în adresa notarului, prin care a comunicat că, a ajuns la concluzia că, notarul a constatat toate elementele necesare pentru eliberarea certificatului de moștenitor.

Invocă, prevederile art. 2213, alin. (3), art. 2177, alin. (2), art. 2240, alin. (1), art. 2297, alin.(1), Cod Civil.

Consideră că, se impune interpretarea voinței reale a testatorului, înscrisă în testamentul olograf din 02.03.2021, de către instanța de judecată.

Declară că la 10 februarie 2022, de către notarul Mocanu Elena, a fost depusă o cerere privind constatarea faptului ce are valoare juridică, dar dat fiind faptul că, la prima ședință de judecată, instanța a constatat existența unui litigiu de drept între moștenitorii participanți la proces, prin Încheierea Judecătoriei *****, din 19.05.2022 (dosar nr. 2p*s-90/2022), cererea a fost scoasă de pe rol, menționându-se dreptul de a soluționa dreptul în procedura contencioasă.

Solicită reclamanta a admite cererea de chemare în judecată și a interpreta dispoziția testamentară lăsată de testatorul Dabija Nicolae, decedat la data de 12.03.2021, înscrisă în testamentul olograf din 02.03.2021 și a constata voința reală a testatorului cu referire la: desemnarea moștenitorului (din interpretarea integrală a conținutului testamentului); obiectul legatului instituit în beneficiul legatarilor Daniel Dabija, Maria Cristina Dabija și Adrian Dabija (din conținutul dispoziției – "O rog, ca eventualele venituri din urma onorariilor, să le împartă lui Daniel, Maria Cristina și Adrian"); voința testatorului cuprinsă în dispoziția "De săptămânalul Literatura și Arta să aibă grijă Doina Dobzeu-Dabija, care va semna ca redactor-șef sau director"); voința testatorului cuprinsă în dispoziția "De manuscrisele și carnetele mele să aibă grijă de comun - eventual pentru a le pregăti pentru editare - Doina, Ludmila și Daniel).

Prin cererea înregistrată la 11 octombrie 2022 (f.d. 64), intervenientul accesoriu Ciobanu Vladimir, a comunicat instanței de judecată că, susține interpretarea testamentului olograf din 02.03.2021, lăsat de fratele său Nicolae Dabija, așa cum a fost prezentată în încheierea nr. 2-3017 din 20.10.2021. Consideră că, aceasta reprezintă dorința reală a fratelui său. A solicitat examinarea dosarului în lipsa sa.

Prin cererea înregistrată la 11.octombrie 2022 (f.d. 65), susține interpretarea testamentului olograf din 02.03.2021, lăsat de fratele său Nicolae Dabija, așa cum a fost prezentată în încheierea nr. 2-3017 din 20.10.2021. Consideră că, aceasta reprezintă dorința reală a fratelui său. A solicitat examinarea dosarului în lipsa sa.

Prin cererea înregistrată la 28 noiembrie 2022 (f.d. 72-74), depusă de către intervenientul accesoriu Dabija Tatiana, în nume propriu și în numele copiilor (intervenienți accesorii) Dabija Maria-Cristina și Dabija Adrian, a solicitat interpretarea dispoziției testamentare lăsată de către testatorul Dabija Nicolae, conform interpretării oferite de către notarul Mocanu Elena.

Prin acțiunea reconvențională din 21 noiembrie 2022, depusă de către Doina Dobzeu, primită spre examinare la 12 decembrie 2022 (f.d. 104-109), s-a solicitat interpretarea unei interpretări diferite, contradictorii cu cea solicitată de către reclamantă.

Susține Doina Dobzeu că, interpretare oferită de către reclamantă la dispoziția testamentară "O rog pe Ludmila Dabija să dispună de bunurile mele, conducându-se de bunăvoința ei și de rațiunea de care a dat dintotdeauna dovadă", este una eronată.

Relevă că, din start se observă că, defunctul a formulat dispoziția testamentară, nu în sensul de a transmite anumite bunuri Ludmilei Dabija, dar a adresat o rugăminte către aceasta, astfel încât, este evident că, în cazul testării masei succesorale sau a unei părți din aceasta, formula de adresare, prin intermediul unei rugăminți, este absolut improprie.

Comunică că rugămintea defunctului se referă anume la dispunerea de bunurile sale. Conform Dex-ului limbii române, sensul primar al verbului "a dispune" este – a hotărî, a decide, a ordona. Prin urmare, testatorul în nici un caz nu a avut în vedere transmiterea, cu drept de proprietate, a tuturor bunurilor sale către Ludmila Dabija, ipoteză în care consideră

că ar fi fost folosită sintagma “transmit bunurile mele/dau bunurile mele”, ci a rugat-o să decidă/ordoneze bunurile acestuia.

Relevă că defunctul indică și modalitatea ordonare a bunurile sale, fapt care sugerează că bunurile defunctului nu sunt transmise în proprietatea Ludmila Dabija, fapt ce ar presupune folosirea într-un mod discreționar de aceste bunuri, ci în administrarea temporară, ceea ce implică o conduită mai responsabilă, concretizată în expresia “bunăvoință și rațiune”, în vederea conservării bunurilor respective pentru transmiterea ulterioară către eventualii moștenitori sau legatari. Din aceste motive, consideră că, prin această dispoziție testamentară, Dabija Ludmila, nu a fost desemnată în calitate de unic moștenitor, ci în calitate de executor testamentar. Conchide că defunctul a testat, prin legate, toate bunurile acestuia. Prin urmare, eventualul moștenitor testamentar, de facto, nu va moșteni alte bunuri, respectiv dispoziția testamentară nu va produce efecte, în sensul transmiterii către moștenitor a dreptului de proprietate asupra patrimoniului testatorului.

Susține că dubiul care există în interpretarea dispoziției testamentare respective, urmează a fi soluționat prin atribuirea Ludmilei Dabija, a calității de executor testamentar, caz în care această dispoziție testamentară va produce.

Relevă că urmează a fi concentrată atenția asupra intenției deduse a testatorului, or, în cazul în care toate bunurile au fost testate prin legate altor persoane, este evident că, defunctul nu a avut în vedere să o desemneze ca moștenitor unic al tuturor bunurilor sale pe Ludmila Dabija, dorința reală a acestuia, fiind de a o desemna în calitate de persoană care va distribui aceste bunuri.

Cu referire la interpretarea oferită de către reclamant, dispoziției testamentare “O rog, ca eventualele venituri, din urma onorariilor, să le împartă lui Daniel, Meria-Cristina și Adrian”, relevă că, conținutul dispoziției testamentare dezvăluie intenția defunctului de a transmite sume de bani rezultate din onorarii și nu din remunerația de care beneficiază autorul operelor.

Consideră imperios de a punctat că, testatorul face trimitere la anumite drepturi legate de operele sale (De manuscrisele și caietele mele să aibă grijă de comun acord - eventual pentru a le pregăti pentru editare - Doina, Ludmila și Daniel), dar nu și în dispoziția testamentară respectivă. Acest fapt, ar conduce la concluzia că, în această dispoziție testamentară, Nicolae Dabija, nu s-a referit la chestiuni legate de operele sale, implicit la remunerațiile rezultate din valorificarea operelor, ci la onorariile/veniturile apărute ca urmare a activității sale profesionale (concursuri de literatură etc.). Cu titlu exemplificativ, informează că, pe parcursul vieții sale, Nicolae Dabija, dar și după decesul său, a primit multiple onorarii și premii. Pentru motivele expuse, conchide că, obiectul legatului instituit prin dispoziția testamentară respectivă, se referă la venituri rezultate din activitatea profesională a defunctului și nu la remunerația din valorificarea operelor sale.

Cu referire la interpretarea oferită de către reclamantă, dispoziției testamentare “De săptămânalul Literatura și Arta să aibă grijă Doina Dobzeu-Dabija, care va semna redactor-șef sau director”, consideră că, constatările notarului, excedă procedeul de interpretare a testamentului, deoarece dispoziția testamentară nu conține nici o referire la Tatiana Dabija, iar eventualele sale pretenții aferente părților sociale ale societății comerciale, nu pot face obiectul unei interpretări a testamentului.

Comunică că constatarea efectuată de către reclamant, este una greșită, deoarece deși părților sociale ale societății comerciale au fost dobândite în timpul căsătoriei și acestora li se

aplică regimul juridic al proprietății comune în devălmășie, art. 271, alin. (2) din Legea nr. 135/2007 privind societățile cu răspundere limitată stabilește că, soțul asociatului nu poate cere divizarea părții sociale și nici primirea sa în societate, dacă actul de constituire nu prevede altfel. Prin urmare, relevă că, o normă imperativă, statuează că, soțul/fostul soț, la caz Tatiana Dabija, nu poate dobândi părți sociale ale celuilalt soț, ca urmare a partajului bunului în devălmășie. În consecință, consider că, dispoziția testamentară "O rog, ca eventualele venituri din urma onorariilor, să le împartă lui Daniel, Maria-Cristina și Adrian", urmare a fi interpretată ca desemnare în calitate de legatar a Doinei Dobzeu, asupra 100 % părți sociale din capitalul social al SC Literatura și Arta S.R.L.

Cu referire la interpretare oferită dispoziției testamentare "De manuscrisele și carnetele mele, să aibă grijă de comun - eventual pentru a le pregătire pentru editare - Doina, Ludmila și Daniel", relevă că, aceasta este una eronată, deoarece noțiunile de "manuscrise" și "caiete", pot fi interpretate ca încadrându-se în noțiunea de "operă", legiferată de Legea nr. 230 din 28.07.2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe, astfel încât, se poate conchide că, testatorul a avut în vedere ca Doina Dobzeu, Ludmila Dabija ș Daniela Dabija, să aibă grijă și să pregătească pentru editare toate operele defunctului.

Relevă că, acțiunile de îngrijire a manuscriselor, caietelor și pregătirea acestora pentru editare, corespunde cu drepturile patrimoniale exclusive deținute de autor, prevăzute la art. 11, lit. a), b), și k) din Legea nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe (reproducerea, transformarea, adaptarea, aranjamentul sau alte modificări ale operei.

Susține că apelând la limbajul uzual al testatorului, putem cu certitudine statua că, prin expresia "de a avea grijă de opere și de a le pregăti pentru editare", defunctul a avut în vedere de fapt toată paleta de drepturi patrimoniale ale autorului, enumerate la art. 11 din Legea nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe, or, anume prin valorificarea acestor drepturi, este posibilă îngrijirea și pregătirea pentru editare a operelor.

Comunică că, această dispoziției testamentară, nu impune o sarcină, dar acordă drepturi asupra operelor defunctului, adică instituie un legat. În consecință, ținând cont de faptul că, anumite drepturi de autor au fost transmise prin testament, cu titlu de legat, Doinei Dobzeu, Ludmilei Dabija și lui Daniel Dabija, se poate considera că, defunctul a avut în vedere să le transmită în integralitatea lor, adică toate drepturile pe care le deține autorul, or, în limbajul exprimării comune, acțiunile de îngrijire a operelor și pregătirea acestora spre editare, înglobează toate drepturile, prevăzute de lege, pe care le deține autorul asupra operelor sale.

Opinează că, dispoziția testamentară menționată, se referă la instituirea unui legat în folosul Doinei Dobzeu, Ludmila Dabija și lui Daniel Dabija, legat ce are ca obiect drepturile de autor ale lui Nicolae Dabija asupra operelor sale.

Solicită admiterea acțiunii reconvenționale și interpretarea dispozițiilor testamentare din cuprinsul testamentului olograf din 02.03.2021, întocmit de către Nicolae Dabija, după cum urmează: a) Dispoziția testamentară: "O rog pe Ludmila Dabija să dispună de bunurile mele, conducându-se de bunăvoința și rațiunea de care a dat dintotdeauna dovadă", în sensul desemnării Ludmila Dabija, în calitate de executor testamentar; b) Dispoziția testamentară: "O rog, ca eventualele venituri din urma onorariilor, să le împartă lui Daniel, Maria-Cristina și Adrian", în sensul desemnării, în calitate de legatari, pe Daniel Dabija, Maria-Cristina Dabija și Adrian Dabija, iar obiect al acestui legat fiind remunerația obținută din activitatea profesională a lui Nicolae Dabija; c) Dispoziția testamentară: "De săptămânalul Literatura și Arta, să aibă grijă Doina Dobzeu-Dabija, care va semna redactor șef sau director", în sensul

desemnării, în calitate de legatar, a Doinei Dobzeu, iar obiect al acestui legat fiind 100 % din părțile sociale ale S.C.; d) Dispoziția testamentară: "De manuscrisele și carnetele mele, să aibă grijă de comun – eventual pentru a le pregătire pentru editare – Doina, Ludmila și Daniel", în sensul desemnării, în calitate de legatari, pe Daniel Dabija, Ludmila Dabija și Doina Dobzeu, iar obiect al acestui legat, fiind drepturile de autor asupra operelor lui Nicolae Dabija.

Prin referința din 12 decembrie 2022 (f.d. 110-114), ***** a reiterat aceleași argumente ca și în acțiunea reconvențională și a solicitat interpretarea dispozițiilor testamentare din cuprinsul testamentului olograf din 02.03.2021, întocmit de către Nicolae Dabija, după cum urmează: a) Dispoziția testamentară: "O rog pe Ludmila Dabija să dispună de bunurile mele, conducându-se de bunăvoința și rațiunea de care a dat dintotdeauna dovadă", în sensul desemnării Ludmila Dabija, în calitate de executor testamentar; b) Dispoziția testamentară: "O rog, ca eventualele venituri din urma onorariilor, să le împartă lui Daniel, Maria-Cristina și Adrian", în sensul desemnării, în calitate de legatari, pe Daniel Dabija, Maria-Cristina Dabija și Adrian Dabija, iar obiect al acestui legat fiind remunerația obținută din activitatea profesională a lui Nicolae Dabija; c) Dispoziția testamentară: "De săptămânalul Literatura și Arta, să aibă grijă Doina Dobzeu-Dabija, care va semna redactor șef sau director", în sensul desemnării, în calitate de legatar, a Doinei Dobzeu, iar obiect al acestui legat fiind 100 % din părțile sociale ale S.C.; d) Dispoziția testamentară: "De manuscrisele și carnetele mele, să aibă grijă de comun – eventual pentru a le pregătire pentru editare – Doina, Ludmila și Daniel", în sensul desemnării, în calitate de legatari, pe Daniel Dabija, Ludmila Dabija și Doina Dobzeu, iar obiect al acestui legat, fiind drepturile de autor asupra operelor lui Nicolae Dabija.

Prin referința (f.d. 94-97) depusă de către intervenientul accesoriu Ludmila Dabija, în interes propriu și în interesele copilului minor, intervenientul accesoriu Daniel Dabija, a declarat că susține interpretarea testamentului olograf din 02.03.2021, lăsată de către Nicolae Dabija, așa cum a fost interpretată prin încheierea notarului.

Cu referire la interpretarea dispoziției de la litera a) din încheierea de interpretare și anume că, testatorul nu ar fi testat întreaga masă succesorală ori o parte din ea, ci doar instituit o sarcină" și că "Ludmilei Dabija, nu îi revine nici un bun din masa testată", menționează că, testatorul nu s-a exprimat în termeni juridice și nu era ținut să se exprime în termeni juridici. Relevă că într-adevăr, în textul testamentului, lipsesc cuvintele "îi testez întreaga masa succesorală", dare le nu sunt obligatorii.

Comunică că testatorul nu era jurist și nu există temei legal de a cere o rigoare juridică strictă în expresiile folosite de el, or, testatorul nu a fost asistat un notar ori alt jurist la întocmirea testamentului, fiind internat în Spitalul Clinic Republican, nu avea un model de testament la mână.

Declară că testatorul și-a înșiruit pe hârtie ultimele sale gânduri și dorințe, ele urmând a fi interpretate juridic prin prisma voinței reale, conform art. 2213 din Codul Civil.

Consideră nefondate obiecțiile Doinei Dobzeu, la interpretarea îmbinării "să dispună de bunurile mele" se face trimitere la unul dintre sensurile verbului "a dispune" din Dicționarul explicativ al limbii române și anume "a hotărî, a decide, a ordona", pretinzând că anume acest sens a vrut să-l transmită testatorul.

Relevă că pentru a voința testatorului să fie conformă cu obiecțiile Doinei Dobzeu, structura corectă ar fi fost "dispun să" (urmat de verb) sau "o rog să dispună împărțirea", nu

“să dispună de”, așa cum e în testament. Susține că pentru ca interpretarea să fie conformă voinței reale a testatorului, este important sensul uzual, subiect al cuvântului. Comunică că, cum testatorul a fost un scriitor prolific, avem suficiente surse din care să verificăm ce sens atribuia de obicei acestui cuvânt.

În susținerea tezei expuse, prezintă unele extrase din scrierile testatorului, care conțin contexte de folosire a cuvântului “a dispune”, de către testator.

Declară că, din lucrările prezentate și alte dispoziții testamentare, este limpede intenția reală și practică a Testatorului ca subsemnata să fie succesor al Testatorului, în toate pozițiile sale juridice, adică succesor universal în sensul art. 2163 al Codului Civil.

Comunică că, testatorul se referea la bunuri în general. De regulă, în viziunea omului, el dispune prin testament de averea lui, adică de bunuri, nu de datorii. Testamentul tace despre datorii (deși ele au existat). Dispoziția supusă interpretării, trebuie corelată cu dispozițiilor în folosul copiilor, care nu prevăd că ei ar fi moștenitori și lor nu li se testează mase de bunuri. De exemplu, contestatorului Dorin Dabija, i se lasă 10 000 lei, fapt incompatibil cu desemnarea lui în calitate de moștenitor. Din dispoziție este clar că, testatorul a dorit ca subsemnata să fie proprietar, fiindcă anume așa va putea executa legatele. Testatorul nu a dorit ca legatele și sarcinile să fie executate de alți succesibili legali.

Relevă că este greșită ideea exprimată în obiecții, că un moștenitor trebuia să obțină și avantaje nete din moștenire, or, viceversa, este logic și posibil ca persoana să fie desemnată unic moștenitor doar din comoditate, să distribuie legatele legatarilor și, astfel, masa succesorală să fie epuizată.

Susține că, nu este admisibilă interpretarea potrivit căreia, testatorul a institui o sarcină, or, sarcina nu are creditori (persoane îndreptățite să o primească), așa cum prevede art. 2343, alin. (1), Cod Civil. Din contra, în speță, beneficiarii concreți au dreptul de a pretinde de la Ludmila Dabija, anumite bunuri, venituri, bani. Prin urmare, ei sunt legatari. De fapt, Dorin Dabija, Doina Dobzeu, sunt de acord că ceilalți sunt doar legatari.

Referitor la dispoziția “… și să aibă grijă și ce ceilalți copii ai mei, în măsura posibilităților”, a cărei interpretare a fost omisă în încheierea de interpretare și pe care contestatarii o consideră drept „o sarcină”, precizează că, dispoziția nu este o sarcină, fiind are ca beneficiari direcți copiii (art. 2343, alin. (1)).

Comunică că, dispoziția nominalizată, urmează a fi pusă în context, or, ea se află în dispoziția privind drepturile de autor. Unica metodă ca dispoziția să acorde o creanță de întreținere a copiilor, este de a institui un legat. Or, nici dl Dorin Dabija și nici dna Doina Dabija, nu susțin că, respectiva clauză este un legat.

Declară că, dispoziția nu instituie un legat, ci o doleanță. „Grija” nu înseamnă o obligație de întreținere, iar “în măsura posibilităților”, arată o rugăminte, o obligație morală, și nu una juridică.

Menționează că Dorin Dabija, se gândește la “grija”, doar în termeni financiar. Dna Doina Dobzeu, vede “grija” ca o obligație de întreținere a copiilor defunctului. Testatorul a avut în vedere altfel de grijă, or, partea financiară a fost reglementată clar în testament, prin instituirea de legate, dar și prin donații făcute în timpul vieții. Susține că, dacă Dorin Dabija și Doina Dobzeu, au o pretenție de întreținere, ei nu au decât să o verifice în instanța de judecată.

Declară că, din dispoziția “O rog, ca eventualele venituri din urma onorariilor să le împartă lui Daniel, Maria-Cristina și Adrian”, este clar că, testatorul a instituit un legat al

cărui obiect este remunerația prevăzută la art. 11, alin. (2) din Legea nr. 139/2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe, în vigoare la data redactării Încheierii de interpretare, al cărei cuantum și mod de achitare, se stabilesc în contractul de autor sau în contractele pe care organizațiile de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale le-au încheiat cu utilizatorii. În favoarea interpretării oferite, sunt și contextele în care este folosit cuvântul onorariu de către testator, în unele din lucrările testatorului.

Comunică că, dispoziția "de manuscrisele și carnetele mele să aibă grijă de comun acord – eventual pentru a le pregăti pentru editare - Doina, Ludmila și Daniel", reprezintă o sarcină, una de onoare și de mare încredere. Dacă aceasta ar fi reprezentat un legat, în folosul Doinei Dobzeu, Ludmilei Dabija și a lui Daniel Dabija, legat al cărui obiect sunt drepturile de autor, legatul instituit prin dispoziția "O rog, ca eventualele venituri din urma onorariilor să le împartă lui Daniel, Maria-Cristina și Adrian", nu va putea fi onorat.

Prin referința depusă prin poșta electronică a instanței de judecată, la 23.02.2023 (f.d. 85-88) de către avocatul ***Octavian Cazac, în interesele intervenienților accesorii Dabija Ludmila și Dabija Daniela, s-a solicitat respingerea argumentelor formulate în acțiunea reconvențională, înaintată de către Doina Dobzeu.*** Evidențiază că respinge toate argumentele formulate în acțiunea reconvențională, datată cu 21 noiembrie 2022, ca fiind eronate.

Relevă că reclamanta din acțiunea reconvențională, încearcă să modifice testamentul pentru a obține avantaje patrimoniale care nu i-au fost atribuite de către testatorul Nicolae Dabija.

Comunică că testamentele olografe, care adeseori nu sunt redactate de juriști profesioniști, se folosește stilul epistolar (de scrisoare). La fel, este tradițional ca prima clauză dintr-un testament, să fie și cea mai importantă - o desemnare de moștenitor.

Declară că alegațiile reclamantei din acțiunea reconvențională, referitoare la faptul că "defunctul a testat, prin legate, toate bunurile acestuia", sunt greșite, în special testatorul nu a atribuit bunuri, cum ar fi drepturile de autor asupra operelor existente, mobilier, biblioteca personală și multe alte bunuri mobile (în afară de banii la care s-a referit expres).

Susține că reclamantei din acțiunea reconvențională, greșește, crezând că, deoarece există legate pe bunuri importante, dna Ludmila Dabija, nu ar mai putea deveni moștenitor unic. În dreptul succesoral actual, de origine germană, moștenitorul nu este văzut doar ca un proprietar de bunuri succesorale, ci și ca un lichidator, urmând să stingă obligațiile masei succesorale, inclusiv cele rezultate din legate. Prin urmare, mai întâi moștenitorul unic va moșteni toate bunurile succesorale și apoi va executa legatele.

Menționează că instituirea de legate, este perfect compatibilă cu instituirea de moștenitor, or, art. 2297, din Codul Civil, dispune că, prin legat poate fi grevat moștenitorul sau legatarul. Dacă testatorul nu a stabilit altfel, grevat se consideră moștenitorul.

Afirmă că instituția executiunii testamentare, era quasi-necunoscută în practica succesorală din Republica Moldova, din ultimele decenii. Există dubii că, reclamantul reconvențional, ar putea aduce un singur exemplu când, până la 01.03.2019, printr-un certificat de moștenitor sau o hotărâre judecătorească, s-a recunoscut unei persoanei, calitatea de executor testamentar.

Relevă că, prin urmare este o interpretare surprinzătoare că, testatorul a dorit ca dna Ludmila Dabija, să aibă doar calitatea de executor testamentar. Dumnealui putea să folosească cuvintele "executor testamentar" sau măcar să spună: "Bunurile mele trec la copii,

dar soția Ludmila, le va administrator". Această intenție, că dna Ludmila Dabija, să administreze bunurile străine (ale copiilor), nu apare din testament. Intenția este inversă, d-nei să dobândească toată masa și apoi să dispună de elementele cauzei care fac obiectul legatului.

Comunică că, intenția testatorului, va fi cel mai bine implementată, prin recunoașterea calității de moștenitor unic. Nu se poate de presupus că, testatorul a dorit ca toate bunurile sale să revină în cote egale tuturor copiilor săi. O asemenea intenție, este de negăsit în textul testamentar.

Consideră că, interpretarea propusă de reclamant la veniturile din opere, este una greșită.

Apreciază ca notoriu faptul că, atunci când autorul acordă licențe sau altfel acordă terților dreptul de exploatare a operelor, acestea se numesc "onorarii". Anexăm ca exemplu, două contracte, semnate de însuși Nicolae Dabija, unde termenul onorariu se folosește anume în acest sens: 1) Contractul din 04.12.2020 dintre Casa de Cultură Mihai Ursachi a municipiului Iași și Nicolae Dabija. Venitul autorului-cedent, este exprimat ca onorariu în cap. IV din acest contract; 2) Contractul de editare print și e- book dintre Nicolae Dabija și Editura Cartier din 24.08.2015. Clauza 6.2. folosește interschimbabil "remunerarea" autorului și "onorariul" autorului.

Relevă că reclamanta din acțiunea reconvențională, include în testament o specificare care nu există "venituri din premii", care nu corespunde contextului. Premiile și plățile din concursuri, sunt plăți unice, personale. Ele, de regulă nu se transmit prin succesiune. Din textul testamentar, rezultă că, Nicolae Dabija se preocupa de problema veniturilor generate de operele sale (care este un activ pe termen lung, ce devine chiar mai valoros, post-mortem). Interpretarea propusă de reclamantul reconvențional, este de fapt, o modificare a textului testamentar, ceea ce contravine principiului implementării voinței testamentare (art. 2213, alin. (1), Cod Civil).

Afirm că interpretarea propusă de notarul Elena Mocanu, pe care o susține, este compatibilă cu fraza privind îngrijirea manuscriselor, care nu este decât o sarcină testamentară (o grevare cu o obligație) și nu este un legat (o îndreptățire, care acordă un avantaj patrimonial). Este vădit că, avantajele patrimoniale din operele autorului, trebuie să fie atribuite celor trei copii nominalizați: Daniel, Maria-Cristina și Adrian Dabija.

Menționează că autorul Nicolae Dabija, are numeroase opere publicate, ele nu au nevoie de îngrijire de autor. Este notoriu în branșa literaturii că, manuscrisele și caietele, trebuie prelucrate pentru a pregăti textul de publicare (redactare, înlăturare de erori evidente etc., fără însă a denatura opera). Dispoziția are un scop concret: "pentru a le pregăti pentru editare". Este logic că, dispoziția nu se referă la operele deja editate.

Declară că este absolut abuzivă și, în fond, o modificare a textului testamentar, susținerea reclamantului reconvențional că "toată paleta de drepturi patrimoniale", trebuie să revină persoanelor care au fost grevate cu o sarcină.

Prin cererea din 10.04.2023 (f.d.120), intervenientul accesoriu Crețu Natalia, a comunicat instanței de judecată că, interpretarea oferită de către notar, corespunde cu ceea ce și-a dorit Nicolae Dabija. Afirmă că unicul moștenitor care merită, este Ludmila Dabija, soția legitimă a defunctului. Doar ea a fost mereu alături de el, susținându-l în toate. Comunică că, în anul 2007, când a fost accidentat și apoi a stat la pat jumătate de an, unica persoană care a avut grijă de defunct și l-a pus pe picioare, a fost Ludmila. Relevă că, nu au venit nici Dorin,

nici Doina, nici fosta soție Tatiana, să îngrijească de el. Comunică că, mai apoi, l-a ajutat în pregătirea tuturor cărților pentru editare, la dactilografiere, la corectare, la selectarea poeziilor pentru antologii, a fotografiilor.

Menționează că, deși defunctul scrie în testament ca, Ludmila "să aibă grijă de copiii mei în măsura în posibilităților", aceasta nu înseamnă că e obligată să-i întrețină pe toți copiii, material ajutându-i, pentru că, în afară de Daniel, care a rămas fără tată la 7 ani, ceilalți sunt majori, iar Dorin și Doina, care nu sunt de acord cu interpretarea, au fost susținuți material de tatăl lor, până în ultima clipă a vieții lui.

Declară că în testament au fost menționați toți, după merit și după atitudinea care au avut-o față de el.

Prin pledoariile datate cu 29.06.2023 (f.d. 127-134), Doina Dobzeu a solicitat admiterea acțiunii reconvenționale și interpretarea dispozițiilor testamentare conform cerințelor înaintate.

Cu referire la desemnarea dnei Ludmila Dabija în calitate de moștenitor unic v. desemnarea în calitate de executor testamentar, comunică suplimentar că, este necesar de a atrage atenția în primul rând asupra intenției deduse a testatorului, or, în înțelegerea generală a noțiunii de moștenitor, nu sensul juridic, dar ce înțelege un neprofesionist prin acest termen, moștenitor este acel care primește anumite bunuri concrete. La întrebarea adresată dnei Ludmila Dabija, care anume bunuri crede că a avut în vedere să-i transmită prin testament Nicolae Dabija, ea nu a putut să răspundă, or, după cum și vedem, toate bunurile au fost transmise prin legate.

Nu crede că Nicolae Dabija a avut în vedere desemnarea moștenitorului său unic, fără să-i transmită vreun bun, astfel încât voința defunctului, cu siguranță nu percepea desemnarea unui moștenitor lipsit de bunuri. Relevă că de aici rezultă în principal și logica interpretării dispoziției testamentare "O rog pe Ludmila Dabija, să dispună de bunurile mele", ca desemnare a acesteia în calitate de executor testamentar, or, aceasta fiind și cea mai îndreptățită să facă acest lucru, fiind persoana care ducea o gospodărie comună cu defunctul, la momentul decesului acestuia.

Afirmă, interpretării propuse, rezultă din dispozițiile testamentare, prin care testatorul "o roagă", pe Ludmila Dabija, să împartă eventualele venituri din onorarii. Prin urmare, exprimările folosite de defunct, sugerează sarcinile pe care le deleagă fostei soții, și anume de a executa ultima sa voință și nu de a dobândi anumite bunuri, de unde și rezultă calitatea acesteia de executor testamentar. Crede că, Nicolae Dabija, nu era familiarizat cu noțiunea de executor testamentar, dar acest lucru nu împiedică să deduce această calitate din conținutul și sensul expresiilor folosite de defunct. Pe de altă parte, consideră că, Nicolae Dabija, era familiarizat cu noțiunea de moștenitor, inclusive de moștenitor unic, iar această noțiune nu a fost folosită de defunct în raport cu Ludmila Dabija, prin ce se înțelege că testatorul nu a avut intenția de a o desemna în această calitate.

Menționează că pe parcursul examinării cauzei, au fost administrate în calitate de probă, declarațiile martorului Alecu Reniță (prietenul defunctului, publicist și scriitor), care consideră că, expresia folosită de testator "să dispună de bunurile mele", nu putea fi interpretată ca o transmitere a bunurilor în proprietate, ci ca un drept de folosință asupra acestora. La fel, au fost administrate în calitate de probă și declarațiile specialistului Ionel Căpiță (specialist în filologie și semantică), care la rândul său a declarat că sintagma "să dispună de bunurile mele", nu poate fi interpretată ca transmitere a proprietății, iar din

contextul testamentului, ar rezulta că Ludmila Dabija urmează să acționeze ca un mijlocitor al bunurilor defunctului și nu ca un proprietar.

Declară că analizând conținutul întregului testament, se conchide că, defunctul a testat, prin legate, toate bunurile acestuia. Prin urmare, eventualul moștenitor testamentar, de facto, nu va moșteni alte bunuri, respectiv dispoziția testamentară, nu va produce efecte, în sensul transmiterii către moștenitor a dreptului de proprietate asupra patrimoniului testatorului. Din aceste considerente, dubiul care există în interpretarea dispoziției testamentare respective, urmează a fi soluționat prin atribuirea Ludmilei Dabija a calității de executor testamentar, caz în care această dispoziție testamentară, va produce efectele juridice.

Comunică că, trebuie să pornim de la ce ar însemna în accepțiunea defunctului o dezmoștenire - a nu beneficia de nimic de pe urma defunctului.

Învederează că, prin testamentul olograf din 02.03.2021, Nicolae Dabija a testat cel mai valoros bun (casa de pe str. Nucarilor, nr. 33), fiului său minor (Daniel Dabija) și al Ludmilei Dabija, iar în calitate de reprezentant legal al minorului de 10 ani, Ludmila Dabija beneficiază pe deplin de bunul respectiv, cel puțin până la atingerea majoratului de către Daniel Dabija. Similar, în timpul vieții, defunctul a donat lui Daniel Dabija, încă un imobil, o casă particulară, pe str. Schinoșica, mun. *****, astfel încât Ludmila Dabija, urmează să beneficieze și de acest imobil. Conform interpretării propuse, Ludmila Dabija, împreună cu Daniel Dabija și Doina Dobzeu, sunt legatari ai drepturilor de autor ale lui Nicolae Dabija.

În consecință, ca urmare a decesului lui Nicolae Dabija, Ludmila Dabija dobândește un drept de abitație, folosință, administrare și dispoziție asupra a 2 case particulare.

Prin pledoariile, avocatul Octavian Cazac, care acționează în interesele intervenientului accesoriu Ludmila Dabija și Dabija Daniel, a solicitat să fie admisă acțiunea notarului și respinsă acțiunea reconvențională a dnei Doina Dobzeu. Relevă suplimentar că referitor la dispoziția nr.1 (lit. a) din Încheierea notarului, testatorul a atribuit soției Ludmila Dabija, "bunurile mele", fără a specifica o limită. Deci, dispoziția se aplică tuturor bunurilor, adică ea acoperă întreaga masă succesorală, ceea ce corespunde normei de la art. 2240, alin. (1), Cod Civil.

Afirmă că deși pârâta Doina Dobzeu, a alegat că alte bunuri sunt alocate, cu titlu de legat, altor copii, în explicațiile sale în ședință, avocatul co-pârâtei Doina Dobzeu, a fost de acord cu argumentul că, o persoană poate fi moștenitor chiar dacă este grevată de legate. Deci, calitatea dnei Ludmila Dabija de moștenitor testamentar, este perfect compatibilă cu grevarea ei, în această calitate, cu legate.

Menționează că, deși martorul autor Alecu Reniță, propus de co-pârâta Doina Dobzeu și audiat de instanță, a confirmat că nu a discutat cu testatorul vreodată despre viitorul său testament și, mai ales, nu a discutat cu testatorul despre instituția de executor testamentar

Declară că, în aplicarea normei generale de la art. 2213, co-pârâta Doina Dobzeu a propus audierea specialistului Ionel Capița, în calitate de publicist, om de litere. Acesta la 29.05.2023, a declarat că, "a dispune", nu înseamnă a deveni proprietar și că, dacă testatorul dorea soția să devină proprietar, în testament trebuia scris "a stăpâni". Instanța ar trebuie să aprecieze critic opinia specialistului, care este în disonanță cu terminologia juridică consacrată. Or, a stăpâni, înseamnă a se afla în posesia unui bun, indiferent de tipul dreptului asupra bunului.

Comunică că, specialistul a fost de acord că, din testament rezultă că soția Ludmila Dabija, ar trebui să fie un "mijlocitor" al bunurilor legate. Prin urmare, moștenitorul grevat

de legate este un mijlocitor: proprietatea mai întâi trece prin devoluțiune succesorală la moștenitorul unic, apoi acesta, executând legatele, transmite proprietatea legatarilor. Dacă soția nu ar fi moștenitor, ea nu ar putea juca acest rol economic și social de "mijlocitor".

Susține că, fiind întrebată, dacă era chiar intenția testatorului ca soția să nu fie moștenitor unic și la moștenire să vină toți 6 succesibili legali: 5 copii și soția testatorului, astfel încât fiecare bun din masa succesorală să aibă 6 coproprietari și fiecare legat să se execute de 6 coproprietari, co-pârâta Doina Dobzeu, a ezitat să a spus că: "aceasta este doar părerea mea". Prin urmare, co-pârâta este nemulțumită de textul testamentului și are părerea că tatăl ei ar fi trebuit să dispună altfel. Nemulțumirea este însă juridic irelevantă. Unicul factor care contează este voința reală a testatorului.

Cu referire la dispoziția nr. 2 (lit. b) din încheierea notarului, relevă că, susțin interpretarea notarului că, cei trei copiii ai testatorului sunt legatari, iar obiect al legatului sunt onorariile (veniturile) din valorificarea operelor lui Nicolae Dabija, acesta fiind împărțite în mod egal.

Afirmă că, co-pârâtei Doina Dobzeu, că dispoziția se referă doar la venituri din premii, astfel încât co-pârâta, în fond dorește ca cei 3 copii să nu beneficieze de veniturile lunare/periodice generate de operele testatorului.

Menționează că, este notoriu că, atunci când autorul acordă licențe sau altfel acordă terților dreptul de exploatare a operelor, acestea se numesc "onorarii". La referință a fost anexat, ca exemplu, două contracte semnate de însuși Nicolae Dabija, unde termenul de onorariu se folosește anume în acest sens. Co-pârâta nu a făcut nici o alegație că, testatorul folosea termenul onorariu în alt sens și nu a prezentat acte semnate de el, în timpul vieții, unde noțiunea "onorariu", ar avea sensul atribuit de ea.

Declară că, interpretarea notarului este corectă. Din textul testamentar rezultă că, Nicolae Dabija se preocupa de problema veniturilor generate de operele sale

Cu referire la dispoziția nr. 3 (lit. c) din încheierea notarului, comunică că, interpretarea dată de notar este doar una eventuală și depinde de regimul matrimonial în care se află partea socială, care este incert. Prin urmare, notarul nu poate atribui 10 0% din partea socială, dacă testatorului nu îi aparțineau toate 100 %, or, nimeni nu poate transmite mai multe drepturi decât însuși are.

Cu referire la dispoziția nr. 4 (lit. d) din încheierea notarului, susține că, în alte dispoziții testamentare, testatorul a dispus clar că, venitul din opere trebuie să revină celor 3 copii ai săi, Daniel, Maria-Cristina și Adrian. Există o distanță majoră între "a avea grijă" (este o impunere) și "a culege și păstra veniturile" (o îndreptățire). Co-pârâta Doina Dobzeu, nu a alegat nici fapt care ar indica o intenție a testatorului în sensul propus în interpretarea ei. Interpretarea dată de notar este corect, respectă fidel textul testamentar și nu modifică (nu inversează) textul testamentar de la sarcină la îndreptățire.

Prin hotărârea Judecătoriei ***** (sediul Centru) din 18 septembrie 2023, cererea de chemare în judecată înaintată de notarul Elena Mocanu, a fost admisă, s-a interpretat dispoziția testamentară lăsată de testatorul Dabija Nicolae, decedat la 12 martie 2021, înscrisă în testamentul olograf din 02 martie 2021, stabilind că:

- Dabija Ludmila are calitate de unic moștenitor, stabilind în sarcina acesteia executarea legatelor în beneficiul lui Dabijda Daniel, Dabija Maria-Cristina, *****, Dabija Adrian, Ciobanu Vladimir, Crețu Natalia, Dabija Dorin, Dobzeu Ionuț și Dobzeu Dănuța;

- obiectul legatului instituit în beneficiul legatarilor Dabija Daniel, Dabija Maria-Cristina și Dabija Adrian (din conținutul dispoziției - "O rog, ca eventualele venituri din urma onorariilor, să le împartă lui Daniel, Maria-Cristina și Adrian"), se referă la drepturile de valorificare a operelor al căror autor este Dabija Nicolae.

- voința testatorului cuprinsă în dispoziția "De săptămânalul "Literatura și Arta" să aibă grija Doina Dobzeu-Dabija, care va semna ca redactor-șef sau director", se referă la faptul că ***** a fost desemnată în calitate de legatar, obiectul legatului fiind dreptul de proprietate asupra părții sociale din Publicația Periodică "Literatura și Arta", IDNO 1003600015046, deținute de Dabija Nicolae;

- voința testatorului cuprinsă în dispoziția "De manuscrisele și carnetele mele să aibă grijă de comun - eventual pentru a le pregăti pentru editare – Doina, Ludmila și Daniel", se referă la stabilirea unei sarcini prin care Dabija Nicolae a dispus ca de toate activitățile legate de editarea manuscriselor și carnetelor se vor îngriji în comun *****, Dabija Ludmila și Dabija Daniel.

Procesul, în partea examinării acțiunii reconvenționale depuse de ***** împotriva Notarului Mocanu Elena, intervenienți accesorii Dabija Dorin, Dabija Tatiana, Dabija Adrian, Dabija Maria-Cristina, Dabija Ludmila, Dabija Daniel, Ciobanu Vladimir, Crețu Natalia privind interpretarea dispoziției testamentare, ***s-a încetat***.

La 03 octombrie 2023, *****, a contestat cu apel hotărârea Judecătoriei ***** (sediul Centru) din 18 septembrie 2023, solicitând casarea hotărârii primei instanțe, emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea înaintată, să fie respinsă.

Prin încheierea Colegiului Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel ***** din 19 martie 2024 nu s-a dat curs apelului declarat de *****, cu acordarea apelantului susmenționat a unui termen pentru înlăturarea neajunsurilor.

Cu respectarea termenului ***** a prezentat cererea de apel motivată potrivit căreia a manifestat dezacordul hotărârea Judecătoriei ***** (sediul Centru) din 18.09.2023, considerând-o ilegală şi neîntemeiată, din considerentele pe care le vom expune în continuare.

Încetarea ilegală a procesului în partea examinării acțiunii reconvenționale.

În conformitate cu art.388 alin. (2) Cod de procedură civilă reglementează că săvârșirea altor încălcări (încălcarea normelor de drept procedural) decât cele consemnate la alin. (1) constituie temeiul casării hotărârii numai dacă ele au dus sau au putut duce la soluționarea eronată a cauzei.

Astfel, în cadrul examinării pricinii în instanța de fond, la etapa de pregătire a pricinii pentru dezbaterile judiciare, pârâtul, Doina Dobzeu, a înaintat o acțiune reconvențională, prin care a solicitat interpretarea prevederilor testamentului olograf într-un anumit sens, sens indicat expres în acțiunea reconvențională. La etapa primirii spre examinare a acțiunii reconvenționale, judecătorul de primă instanță a pus în discuție „compatibilitatea" acestei instituții de drept cu acțiunea inițială înaintată (acțiune privind interpretarea testamentului).

Indică că părțile prezente la ședința de judecată, inclusiv reprezentantul părții care a înaintat acțiunea reconvențională, a susținut că prevederile legale nu prevăd vreo excepție de la aplicarea instituției procedurale - acțiunea reconvențională - în litigiile privind interpretarea testamentului.

Respectiv, acțiunea reconvențională urmează a fi primită spre examinare în cazul în care aceasta întrunește (1) condițiile generale de depunere a cererii de chemare în judecată şi (2) condițiile prevăzute la art. 173 Cod de procedură civilă.

Audiind explicațiile părților pe acest subiect, instanța de fond a primit spre examinare acțiunea reconvențională. în pofida acestui fapt, analizând conținutul dispozitivului hotărârii contestate, observăm că prima instanță a dispus încetarea procesului în partea examinării acțiunii reconvenționale depuse de *****.

O primă încălcare procedurală admisă la încetarea procesului, în partea examinării acțiunii reconvenționale, este dispunerea încetării printr-un act judecătoresc de dispoziție necorespunzător.

Astfel, potrivit art.266 alin. (1) Cod de procedură civilă instanța judecătorească dispune încetarea procesului printr-o încheiere, care poate fi atacată cu recurs.". Cu toate acestea, în speță, Judecătoria ***** (sediul Centru) a dispus încetarea procesului printr-o hotărâre, aceeași hotărâre prin care s-a examinat şi fondul acțiunii inițiale.

Astfel, această încălcare evidentă a legii nu este doar una formală, ci are implicații directe asupra soluționării corecte a pricinii. Astfel, odată cu încetarea procesului prin încheiere, încetare ce are ca efect, de pe o parte, (1) omisiunea examinării pe fond a acțiunii, iar pe de altă parte, (2) imposibilitatea adresării repetate în instanță a aceleiași părți cu privire la același obiect şi pe aceleași temeiuri, aceasta poate fi atacată separat cu recurs, iar în cazul admiterii recursului, procesul urmează a fi trimis la rejudecare în fond în prima instanță. Iar în situația în care acțiunea reconvențională este încetată prin hotărârea de examinare a fondului acțiunii inițiale, a priori este exclusă posibilitatea ca acțiunea reconvențională să mai fie examinată pe fond odată cu acțiunea inițială, ceea ce este contrar cu scopul pentru care legiuitorul a şi introdus în legislația procedurală această instituție de drept (vezi art. 172 alin. (1) Cod de procedură civilă - pârâtul are dreptul să intenteze împotriva reclamantului o acțiune reconvențională pentru a fi judecată odată cu acțiunea inițială).

Analizând partea motivată a hotărârii judecătorești contestate, identifică motivul pentru care judecătorul de primă instanță a decis încetarea procesului în partea examinării acțiunii reconvenționale: “din același raționament, instanța de judecată, a ajuns la concluzia de a înceta procesul în partea examinării acțiunii reconvenționale depuse de către *****, împotriva notarului Mocanu Elena, or, reclamanta din acțiunea reconvențională, nu poate invoca un drept lezat în raport cu notarul Mocanu Elena, privit prin prisma obiectului cererii, care vizează interpretarea dispoziției testamentare, atribuție care de altfel aparține instanței de judecată, odată sesizată cu cererea depusă de către notar." Cu alte cuvinte, Judecătoria ***** (sediul Centru) a decis încetarea procesului pe motiv că reclamantul nu poate invoca un drept lezat în raport cu pârâtul.

Indică că încetarea procesului este o sancțiune procesuală gravă care are ca efect, după cum am indicat supra, imposibilitatea adresării repetate în instanță a aceleiași părți cu privire la același obiect şi pe aceleași temeiuri. Din aceste considerente, legiuitorul a enumerat, la art. 265 Cod de procedură civilă, expres şi limitativ temeiurile de încetare a procesului civil. După cum putem lesne observa, printre acestea nu se regăsește temeiul - reclamantul nu poate invoca un drept lezat în raport cu pârâtul. Mai mult decât atât, hotărârea contestată nu face trimitere la vreun temei de drept de încetare a procesului în general. Din această perspectivă, considerăm că soluția instanței, în această parte, pe lângă faptul că este ilegală şi

neîntemeiată, este şi nemotivată, ceea ce contravine atât art. 241 alin. (5) Cod de procedură civilă, cât şi art. 6 par. 1 CEDO.

Nu mai puțin important este şi faptul că prin încetarea procesului în partea examinării acțiunii reconvenționale, instanța de fond a încălcat art. 6 par. 1 CEDO şi din perspectiva dreptului reclamantului la un tribunal. Jurisprudența instanței europene de contencios al drepturilor omului a generalizat faptul că elementul primordial din componența sistemului de garanții instituit prin art. 6 parag. 1 din Convenție, este dreptul la un tribunal, parafrazat în sintagma - "accesul la justiție'". Astfel, articolul 6 parag. 1 din Convenție poate fi invocat de persoana care consideră ilegală o ingerință în exercițiul drepturilor sale cu caracter civil şi se plânge de faptul că nu a avut posibilitatea să supună o asemenea ingerință unui tribunal ce răspunde exigențelor impuse de textul articolului. Atunci când există, privitor la o astfel de ingerință, "o contestație reală şi serioasă", fie că poartă asupra înseși existenței dreptului sau numai asupra întinderii sale, justițiabilul are dreptul distinct, pe temeiul art. 6 parag. 1, ca un tribunal să decidă asupra acestei chestiuni în sistemul național de drept (CEDH, 10 mai 2001, Z et autres c/ Royaume-Uni, §92). Subliniem faptul că accesul la justiție se referă Ia posibilitatea justițiabililor să obțină o examinare, respectiv soluționare, în fond a contestației sale.

Admițând că acest drept nu este absolut, CtEDO a statuat, în repetate rânduri, că statele contractante dispun în această materie de o anumită "marjă de apreciere", ceea ce a condus la instituirea în legislațiile naționale a anumitor limitări implicite a dreptului de acces la justiție. Cu toate acestea, asemenea limitări nu se conciliază cu dispozițiile art. 6 parag. 1 din CEDO decât dacă sunt prevăzute de lege, urmăresc un scop legitim şi există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite şi scopul urmărit - triplul test {CEDH, 15 februarie 2000, Garda Manibardo c/Espagne, Recueil 2000-11, §36).

Făcând trimitere la speța dedusă judecății, reiterăm că motivul încetării procesului civil se referă la pretinsa lipsă a dreptului lezat al reclamantului faţă de pârât. Precizăm faptul că încetarea procesului pe acest motiv, a condus la omisiunea abordării fondului acțiunii reconvenționale, respectiv reclamantului fiindu-i îngrădit accesul la justiție. Dacă este să verificăm în concret compatibilitatea limitării dreptului apelantei la justiție cu exigențele Convenției, din perspectiva triplului test, conchidem că această limitare nu întrunește toate cele trei condiții cumulative enunțate. Mai exact, precizăm ca această limitare nu este prevăzută de legea națională, or un asemenea temei de încetare a procesului nu este prevăzut de art.265 Cod de procedură civilă. în consecință, refuzul instanței ierarhic inferioare de a examina fondul acțiunii reconvenționale, în lipsa unei prevederi legale ce ar permite acest fapt, presupune o limitare a accesului la justiție (omisiunea examinării fondului acțiunii), care nu este prevăzută de lege, deci o încălcare a art. 6 par. 1 CEDO.

Pornind de la faptul că, pe de o parte, prin soluția de încetare a procesului, reclamantul a fost lipsit de dreptul de a-i fi judecată în fond acțiunea sa în prima instanță, iar pe de altă parte, în condiții de legalitate, încetarea procesului urma a fi dispusă printr-o încheiere susceptibilă de recurs, în cazul admiterii căruia, cauza urma a fi trimisă la rejudecare în fond în prima instanță, consideră că încălcările expuse în prezentul capitol, admise de către Judecătoria ***** (sediul Centru), pot fi remediate doar prin casarea integrală a hotărârii contestate cu trimiterea cauzei la rejudecare în prima instanță.

Solicită admiterea cererii de apel, casarea hotărârii Judecătoriei ***** (sediul Centru) din 18.09.2023, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în prima instanță.

Reprezentantul apelantului avocatul, Nicolae Frumosu a susținut cererea de apel și a solicitat admiterea acesteia.

Intimatul notarul Mocanu Elena, prin cerere scrisă a solicitat examinarea cauzei în lipsa acesteia și cu referire la prevederile art.206 alin.(1) CPC coroborat cu art.379 alin.(2) CPC instanța a dispus examinarea cauzei în lipsa acesteia.

Reprezentantul intimaților, Dabija Ludmila și Dabija Daniel, avocatul Octavian Cazac în ședință de judecată a solicitat respingerea cererii de apel, cu menținerea hotărârii instanței de fond, care este legală și întemeiată.

Intimații *****, Dobzeu Ionuț, Dobzeu Dănuța, Dabija Dorin, Dabija Tatiana, Dabija Adrian, Dabija Maria-Cristina, Ciobanu Vladimir, Crețu Natalia, fiind legal citați despre data, ora și locul examinări cauzei în ședință de judecată nu s-au prezentat, nu a informat instanța de judecată și cu referire la prevederile art.379 alin.(2) CPC Colegiul civil a dispus examinarea cauzei în lipsa acestora.

Audiind reprezentanții părților, studiind materialele pricinii, Colegiul Civil consideră necesar de a admite apelul din următoarele considerente.

În conformitate cu art.385 lit.d) CPC, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul, să caseze hotărârea primei instanțe şi să trimită pricina spre rejudecare în primă instanţă doar în cazul în care s-au încălcat temeiurile prevăzute la art.388 alin.(1) lit. d) şi i).

În temeiul art.240 alin.(1) CPC, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluționării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.

Conform dispozițiilor art.118 alin.(3) şi alin.(5) CPC, circumstanțele care au importanţă pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecțiile părților şi ale altor participanți la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate. Astfel, în opinia instanței circumstanțele care au importanţă pentru soluționarea justă a pricinii au fost determinate definitiv, reieşind din pretenţiile şi actele probatorii prezentate în ședința de judecată.

Articolul 130 alin.(1) CPC statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Potrivit dispozițiilor art.373 alin.(1), (2), (5) CPC instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă.

În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, prevederile legale enunţate în mod expres obligă instanţa de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care

nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din conţinutul celor relatate Colegiul reţine că sarcina instanţei de apel derivă reieşind din dispoziţiile art.373 alin.(1), (2), (5) CPC, în condiţiile în care instanţa de fond a soluţionat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acţiunii în raport cu concluziile reţinute de către aceasta.

Colegiul Civil reţine că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Colegiul reține că în conformitate cu prevederile art.5 CPC, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţa de judecată în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.

Colegiul reține că în conformitate cu prevederile art.1 CPC, legislația procedurală civilă a Republicii Moldova reglementează raporturile sociale referitoare la raporturile procesuale civile ce apar la înfăptuirea justiției de către instanțele judecătorești de drept comun în cadrul judecării cauzelor în acțiuni civile, precum și a altor cauze, date în competența lor de prezentul cod și de alte legi

Conform art.5 CPC, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţa de judecată în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.

Conform art.10 alin.(1) Cod civil persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară.

Potrivit alin.(2) neexercitarea de către persoanele fizice și juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Conform art.11 alin.(1) Cod civil buna-credință este un standard de conduită a unei părți, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschidere și luarea în cont a intereselor celeilalte părți la raportul juridic.

Potrivit alin.(2) al aceluiași articol în special, este contrar bunei-credințe ca o parte să acționeze în contradicție cu declarațiile pe care le-a făcut anterior sau cu comportamentul pe care l-a avut anterior în cazul în care cealaltă parte, în detrimentul său, s-a bazat în mod rezonabil pe acele declarații sau acel comportament.

În temeiul art.13 alin.(1) Cod civil niciun drept subiectiv nu poate fi exercitat predominant în scopul de a cauza altei persoane un prejudiciu sau a-i dăuna în alt mod (abuzul de drept).

Prevederile alin.(2) indică că în cazul abuzului de drept, instanța de judecată, ținând cont de natura și consecințele acestuia, refuză titularului în apărarea dreptului subiectiv exercitat abuziv sau, după caz, îl obligă la încetarea exercitării abuzive.

Alin.(3) indică statuează că dacă abuzul de drept a dus la încălcarea dreptului subiectiv al unei alte persoane, aceasta poate cere repararea prejudiciului cauzat.

Dispozițiile art.14 alin.(1) Cod civil indică că nici o persoană nu poate invoca, la întemeierea pretenției sale, fapta ilicită sau de rea-credință pe care tot ea a săvârșit-o sau la care a participat.

Alin.(2) stabilește că nici o persoană nu poate obține un avantaj din comportamentul său ilicit sau de rea-credință.

În temeiul art.15 alin.(1) Cod civil apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.

În temeiul art.9 alin.(1) și (2) CPC, instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea şi desfășurarea procesului, ale cărui limite şi al cărui conținut sânt stabilite de prezentul cod şi de alte legi.

Conform art.3 alin.(1) Cod civil are calitatea de consumator orice persoană fizică care, în cadrul unui raport juridic civil, acționează predominant în scopuri ce nu ţin de activitatea de întreprinzător sau profesională. Persoana fizică nu are calitatea de consumator dacă cealaltă parte a raportului juridic civil nu are calitatea de profesionist.

Potrivit alin.(2) are calitatea de profesionist orice persoană fizică sau juridică de drept public sau de drept privat care, în cadrul unui raport juridic civil, acționează în scopuri ce țin de activitatea de întreprinzător sau profesională, chiar dacă persoana nu are scopul de a obține un profit din această activitate.

În temeiul art.4 alin.(1) Cod civil legislația civilă constă în prezentul cod, în alte legi, în ordonanțe ale Guvernului şi în acte normative subordonate legii, care reglementează raporturile prevăzute la art.2 şi care trebuie să fie în concordanță cu Constituția Republicii Moldova.

Conform alin.(3) legislația civilă se interpretează şi se aplică în concordanță cu Constituția Republicii Moldova, Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, precum şi cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

În temeiul alin.(4) la interpretarea şi aplicarea legislației civile se ține cont de nevoia de a promova aplicarea uniformă a dispozițiilor legale, buna-credință, precum şi certitudinea juridică.

Colegiul civil reține că la 30.01.2022, notarul Elena Mocanu a depus cerere de chemare în judecată către pârâții *****, Ionuț Dobzeu, Dănuța Dobzeu, Dabija Dorin, intervenienți accesorii Dabija Tatiana, Dabija Adrian, Dabija Maria-Cristina, Dabija Ludmila, Vladimir Ciobanu, Natalia Crețu cu privire la interpretarea dispoziției testamentare și constatarea voinței reale a testatorului (f.d. 2-12).

Potrivit certificatului de deces, seria DC-IV, nr. 1887023 din 18.03.2021, se confirmă faptul decesului lui Dabija Nicolae (f.d. 18).

Prin cererea din 22.03.2021, Dabija Maria-Cristina, a solicitat deschiderea procedurii succesorale, cu declarație de acceptare a moștenirii după decesul lui Dabija Nicolae (f.d. 19-20).

Potrivit procesului-verbal din 07.04.2021 spre neschimbare a testamentului olograf, în cadrul dosarului succesoral, nr. 665769/40/2021, notarul Elena Mocanu a efectuat procedura de vizare spre neschimbare a testamentului olograf întocmit de defunctul Dabija Nicolae, la data de 02.03.2021, prezentat de Dabija Ludmila (f.d. 20-vers și 21, față și verso).

La materialele cauzei se regăsește testamentul olograf din 02.03.2021, întocmit de către defunctul Dabija Nicolae (f.d. 22 față și verso).

Potrivit procesului-verbal din 24.09.2021, din dosarul succesoral nr. 665769/40/2021, notarul Elena Mocanu, a validat testamentul olograf, întocmit de către defunctul Dabija Nicolae, la 02.03.2021 (f.d. 23 față și verso).

Prin încheierea din 20.10.2021 (f.d. 24-25), notarul Elena Mocanu, a interpretat testamentul olograf lăsat de către defunctul Dabija Nicolae, după cum urmează:

a) Prin dispoziția testamentară "O rog pe Ludmila Dabija să dispună de bunurile mele, conducându-se de bunăvoința și rațiunea de care a dat dintotdeauna dovadă", se va înțelege că, defunctul a desemnat-o pe Dabija Ludmila în calitate de unic moștenitor și a pus în sarcina ei, așa după cum prevede testamentul, executarea legatelor stabilite în beneficiul lui Dabija Daniel, Dabija Maria-Cristina, *****, Dabija Adrian, Vladimir-Ciobanu, Natalia Crețu, Dorin Dabija, Ionuț Dobzeu și Dănuța Dobzeu.

b) Prin dispoziția testamentară "O rog, ca eventualele venituri din urma onorariilor, să le împartă lui Daniel, Maria-Cristina și Adrian", se va înțelege că, defunctul a desemnat în calitate de legatari, pe copiii săi Dabija Daniel, Dabija Maria-Cristina și Dabija Adrian. Obiect al legatului, este remunerația obținută în urma valorificării operelor, ale căror autor este Dabija Nicolae și care se va împărți între Dabija Daniel, Dabija Maria-Cristina și Dabija Adrian, în părți egale, adică câte 1/3 cotă-parte fiecăruia;

c) Prin dispoziția testamentară "Casa de pe Nucarilor nr. 33, să fie trecută pe numele lui Daniel Dabija, cu privatizarea spațiului de 4,5 ha, restul urmând a fi obținut în folosință", se va înțelege că, defunctul l-a desemnat pe fiul Dabija Daniel în calitate de legatar, având ca obiect dreptul de proprietate, asupra casei de locuit, situată în Republica Moldova, mun. *****, str. Nucarilor, nr. 33, cu sarcina impusă acestuia, de a privatizare ulterior terenul aferent casei de locuit. Conform datelor din Registrul bunurilor imobile, suprafața terenului aferent, aflat în folosință, este de 0,1033 ha. Testatorul a identificat eronat suprafața de 4,5 ha.

d) Prin dispoziția testamentară "De săptămânalul Literatura și Arta, să aibă grijă Doina Dobzeu-Dabija, care va semna redactor șef sau director", se va înțelege că, defunctul a desemnat-o pe fiind Doina Dobzeu în calitate de legatar la dreptul de proprietate asupra părții sociale pe care o deținea din capitalul social Publicația Periodică Literatura și Arta S.R.L., IDNO: 1003600015046, cu sediul în Republica Moldova, mun. *****, str. Sfatul Țării, nr. 2.

e) Prin dispoziția testamentară "Clădirea-sediu al redacției, îi revine Doinei Dobzeu. Din veniturile de pe arendă etc. Să se achite plățile de cheltuieli ale apariției săptămânalului", se va înțelege că defunctul a desemnat-o pe fiica Doina Dobzeu, în calitate de legatar, având ca obiect dreptul de proprietate asupra bunului imobil situat în Republica Moldova, mun. *****, str. Sfatul Țării, nr. 2. În urma verificării Registrului bunurilor imobile, s-a stabilit că, acest imobil nu aparținea testatorului. Construcția este înregistrată în proprietatea fundației Culturală pentru Literatură și Artă. Din acest considerent, această dispoziție testamentară este caducă. Art. 2388, lit. c), Cod Civil, dispune că, testamentul sau dispoziția testamentară devine caducă, în măsura în care: c) bunul testat este înstrăinat de către testator în timpul vieții sau nu i-a aparținut.

f) Prin dispoziția testamentară "Doina și Ion Dobzeu, să aibă grijă, ca în eventualitatea construcției clădirii și a apariției unor câștiguri - să-i ajute cu anumite părți din acestea pe Maria Cristina Dabija și Adrian Dabija", se va înțelege că defunctul a instituit o sarcină pentru Doina Dobzeu și Ion Dobzeu, în beneficiul copiilor testatorului Maria Cristina Dabija și Adrian Dabija. Dispoziția testamentară indicată la lit. f), trebuie interpretată prin

prisma dispoziție testamentare, menționată în lit. e). Construcția care eventual ar putea fi edificată pe terenul situat în Republica Moldova, mun. *****, str. Sfatul Țării, nr. 2, aparține unei persoane juridice, astfel eventualele venituri nu vor aparține Doinei Dobzeu, chiar dacă aceasta este fondator și administrator al persoanei juridice. Cu atât mai mult, eventualele venituri nu vor aparține lui Ion Dobzeu. Din acest considerent, această dispoziție testamentară este ineficientă și române doar o obligație morală a celor însărcinați în a asigura respectarea ultimei voințe a testatorului.

g) Prin dispoziția testamentară "Din conturile bancare de la CEC Bank, Moldindconbank și Victoriabank, va dispune Ludmila Dabija. Ca și de plicul din camera lui Ionuț de la București. Din acesta va dona lui Vladimir Ciobanu - 10 000 lei, Nataliei Crețu –- 10 000, lui Dorina Dabija – 10 000 lei, Ionuț – 5 000 lei, Dănuța 5 000 lei", se va înțelege că, testatorul i-a desemnat în calitate de legatari pe Vladimir Ciobanu, Natalia Crețu, Dorina Dabija, Ionuț Dobzeu și Dănuța Dobzeu. Obiect al legatului constituie dreptul de creanță asupra mijloacelor bănești păstrate la conturile bancare deschise pe numele testatorului la CEC Bank, Moldindconbank și Victoriabank, dar și de mijloacele bănești, aflate într-un plic de la București, despre care testatorul este sigur că Ludmila cunoștea.

h) Prin dispoziția testamentară "De manuscrisele și carnetele mele, să aibă grijă de comun - eventual pentru a le pregătire pentru editare - Doina, Ludmila și Daniel", se va înțelege că, testatorul a stabilit o sarcină prin care a dispus că de toate activitățile legate de editarea manuscriselor și carnetelor, se vor îngriji în comun Doina Dobzeu, Ludmila Dabija și Daniel Dabija.

i)Prin dispoziția testamentară "De bisericuța de la Codreni îi rog să se ocupe pe Ion și Doina Dobzeu, contactîndu-i pe episcopul Veniamin Goreanu și Mitropolitul Petru Păduraru, ca să miște lucrurile din loc, se va înțelege că, testatorul a stabilit o sarcină prin care a dispus ca Ion Dobzeu și Doina Dobzeu, să se îngrijească de bisericuța de la Codreni.

Prin declarația din 22.03.2021, Dabija Adrian, în calitate de fiu a defunctului, a acceptat moștenirea (f.d. 26-27).

Prin declarația din 31.03.2021, Dabija Dorin, în calitate de fiu a defunctului, a acceptat moștenirea (f.d. 28-29).

Prin declarația din 31.03.3021, Dabija Ludmila, soția defunctului, a acceptat moștenirea (f.d. 30-31).

Prin declarația din 31.03.2021, *****, în calitate de fiică a defunctului, a acceptat moștenirea (f.d. 32-33).

Prin obiecțiile din 03.11.2021, Dabija Dorin a ridicat obiecții în fața notarului Elena Mocanu, referitor la interpretarea testamentului olograf (f.d. 49 – 40 față și verso).

Conform obiecțiilor din 01.11.2021, Doina Dobzeu a ridicat obiecții în fața notarului Elena Mocanu, referitor la interpretarea testamentului olograf (f.d. 41-43).

Prin încheierea Judecătoriei *****, sediul Centru, nr. 2p/s-90/2022 din 19.05.2022, cererea depusă de către notarul Elena Mocanu, cu privire la interpretarea dispoziției testamentare, a fost scoasă de pe rol, fiind constatată existența unui litigiu de drept între moștenitori (f.d. 45-46).

Din numărul total de dispoziții testamentare, reclamantul notarul Elena Mocanu, a înaintat instanței de judecată spre interpretare următoarele dispoziții testamentare, asupra cărora planează dezacordul moștenitorilor:

a) “O rog pe Ludmila Dabija să dispună de bunurile mele, conducându-se de bunăvoința și rațiunea de care a dat dintotdeauna dovadă”;

b) “O rog, ca eventualele venituri din urma onorariilor, să le împartă lui Daniel, Maria-Cristina și Adrian”;

c) “De săptămânalul Literatura și Arta, să aibă grijă Doina Dobzeu-Dabija, care va semna redactor șef sau director”;

d) “De manuscrisele și carnetele mele, să aibă grijă de comun - eventual pentru a le pregătire pentru editare - Doina, Ludmila și Daniel”.

Prin hotărârea Judecătoriei ** (sediul Centru) din 18 septembrie 2023, cererea de chemare în judecată înaintată de notarul Elena Mocanu, a fost admisă s-a interpretat dispoziția testamentară*** lăsată de testatorul Dabija Nicolae, decedat la 12 martie 2021, înscrisă în testamentul olograf din 02 martie 2021, stabilind că:

- Dabija Ludmila are calitate de unic moștenitor, stabilind în sarcina acesteia executarea legatelor în beneficiul lui Dabijda Daniel, Dabija Maria-Cristina, *****, Dabija Adrian, Ciobanu Vladimir, Crețu Natalia, Dabija Dorin, Dobzeu Ionuț și Dobzeu Dănuța;

- obiectul legatului instituit în beneficiul legatarilor Dabija Daniel, Dabija Maria-Cristina și Dabija Adrian (din conținutul dispoziției - “O rog, ca eventualele venituri din urma onorariilor, să le împartă lui Daniel, Maria-Cristina și Adrian”, se referă la drepturile de valorificare a operelor al căror autor este Dabija Nicolae.

- voința testatorului cuprinsă în dispoziția “De săptămânalul “Literatura și Arta” să aibă grija Doina Dobzeu-Dabija, care va semna ca redactor-șef sau director”, se referă la faptul că ***** a fost desemnată în calitate de legatar, obiectul legatului fiind dreptul de proprietate asupra părții sociale din Publicația Periodică “Literatura și Arta”, IDNO 1003600015046, deținute de Dabija Nicolae;

- voința testatorului cuprinsă în dispoziția “De manuscrisele și carnetele mele să aibă grijă de comun - eventual pentru a le pregăti pentru editare - Doina, Ludmila și Daniel”, se referă la stabilirea unei sarcini prin care Dabija Nicolae a dispus ca de toate activitățile legate de editarea manuscriselor și carnetelor se vor îngriji în comun *****, Dabija Ludmila și Dabija Daniel.

Procesul, în partea examinării acțiunii reconvenționale depuse de ** împotriva Notarului Mocanu Elena, intervenienți accesorii Dabija Dorin, Dabija Tatiana, Dabija Adrian, Dabija Maria-Cristina, Dabija Ludmila, Dabija Daniel, Ciobanu Vladimir, Crețu Natalia privind interpretarea dispoziției testamentare, s-a încetat***.

Instanța de judecată remarcă că, deși reclamanta a înaintat o cerere de chemare în judecată, într-o procedură contencioasă, în esență, în virtutea funcției exercitate de notar, reclamanta nu poate revindeca un drept lezat în raport cu pârâții.

Existența unei cauze și a unui drept lezat, constituie unele din condițiile de fond la depunerea unei acțiuni în instanța de judecată, în calitate de element inerent admisibilității acesteia, or, în ordine până a purcede la examinarea cauzei în fond, instanța de judecată verifică dacă acțiunea depusă conține condițiile de fond și de formă ale acțiunii înaintate.

Astfel, în cadrul unei acțiuni civile de drept comun, reclamantul trebuie să dovedească folosul practic sau utilitatea urmărită prin recurgerea la procedura judiciară, aceasta fiind o condiție esențială pentru exercitarea dreptului la acțiune.

Or, conform art.5 alin. (1), Cod de procedură civilă orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.

Potrivit art.7 alin. (1), Cod de procedură civilă instanța judecătorească intentează procesul civil la cererea persoanei care revendică apărarea unui drept al său încălcat sau contestat, libertății ori a unui interes legitim.

În conformitate cu prevederile art.166 alin.(1), Cod de procedură civilă, oricine pretinde un drept împotriva unei alte persoane ori are un interes pentru constatarea existenței sau inexistenței unui drept trebuie să depună în instanța competentă o cerere de chemare în judecată.

Din dispozițiile citate rezultă că, partea se poate considera persoană vătămată şi se poate adresa instanței de judecată doar în situația în care justifică un drept subiectiv sau interes legitim propriu, deoarece doar prin încălcarea acestora de către partea chemată în judecată, se naște un raport litigios de drept.

În acest context Colegiul reţine că în acord cu art. 2213 alin. (1)-(3) Cod civil, dispoziția testamentară se interpretează conform voinței reale a testatorului.

În cazul în care conținutul unei dispoziții testamentare permite mai multe interpretări, dacă există dubii, prioritate are interpretarea care permite ca dispoziția să producă efecte.

În caz de necesitate, notarul care desfășoară procedura succesorală poate cere instanței de judecată să pronunțe o hotărâre judecătorească de interpretare a dispoziției testamentare.

Prin urmare, deoarece Legea instituie expres dreptul reclamantei/intimatei de a accede la justiţie în cazul necesităţii interpretării dispoziţiilor testamentare, notarul Mocanu Elena este îndreptăţită de a înainta acţiunea din speţă în conjunctura specifică acesteia.

Totodată, Colegiul apreciază că soluţia primei instanţe privind încetarea procesului în partea acţiunii reconvenţionale a apelantei este eronată.

În acest context, Colegiul atestă că în corespundere cu art. 172 alin. (1) şi (2) Cod de procedură civilă, până la începerea dezbaterilor judiciare, pârâtul are dreptul să intenteze împotriva reclamantului o acţiune reconvenţională pentru a fi judecată odată cu acţiunea iniţială.

Intentarea acţiunii reconvenţionale se face conform regulilor generale de intentare a acţiunii. Dispozițiile privind administrarea probelor se aplică în mod corespunzător.

Potrivit dispoziţiilor art. 173 alin. (1) CPC, judecătorul primește acțiunea reconvențională dacă:

a) aceasta urmăreşte compensarea pretenţiei iniţiale;

b) admiterea ei exclude, total sau parţial, admiterea acţiunii iniţiale;

c) ea şi acţiunea iniţială sunt în conexiune, iar judecarea lor simultană ar duce la soluţionarea rapidă şi justă a litigiilor.

Potrivit dispoziţiilor art. 265 lit. h) CPC, invocat de prima instanţă pentru soluţia sa de încetare a procesului în partea acţiunii reconvenţionale a apelantei, instanţa judecătorească dispune încetarea procesului în cazul în care cererea de chemare în judecată este depusă de un organ, o organizaţie sau o persoană în vederea apărării drepturilor, libertăţilor sau intereselor legitime ale unei alte persoane fără ca prezentul cod sau o altă lege să le confere acest drept.

Colegiul reţine că în motivarea soluţiei adoptate în partea încetării operate a procesului, aceasta a invocat că apelanta nu poate invoca un drept lezat în raport cu notarul Mocanu

Elena, privit prin prisma obiectului cererii, ce vizează interpretarea dispoziției testamentare, atribuție care, de altfel aparține instanței de judecată, odată sesizată cu cererea depusă de către notar, instanța de fond reliefând că încetarea procesului în partea examinării acțiunii reconvenționale depuse de către ***** împotriva notarului Mocanu Elena nu lezează în nici un fel drepturile apelantei pe motiv că instanța de judecată a observat că considerentele acțiunii reconvenționale sunt similare cu cele din referința depusă de către *****, astfel încât, la interpretarea dispozițiilor testamentare, instanța de judecată a ținut cont de toate argumentele și obiecțiile invocate de către dna *****

În acest context, Colegiul civil reține că prin cererea reconvenţională apelanta a pretins interpretarea dispozițiilor testamentare din cuprinsul testamentului olograf din 02.03.2021, întocmit de către Nicolae Dabija, după cum urmează:

a) Dispoziția testamentară: "O rog pe Ludmila Dabija să dispună de bunurile mele, conducându-se de bunăvoința și rațiunea de care a dat dintotdeauna dovadă", în sensul desemnării Ludmila Dabija, în calitate de executor testamentar;

b) Dispoziția testamentară: "O rog, ca eventualele venituri din urma onorariilor, să le împartă lui Daniel, Maria-Cristina și Adrian", în sensul desemnării, în calitate de legatari, pe Daniel Dabija, Maria-Cristina Dabija și Adrian Dabija, iar obiect al acestui legat fiind remunerația obținută din activitatea profesională a lui Nicolae Dabija;

c) Dispoziția testamentară: "De săptămânalul Literatura și Arta, să aibă grijă Doina Dobzeu-Dabija, care va semna redactor șef sau director", în sensul desemnării, în calitate de legatar, a Doinei Dobzeu, iar obiect al acestui legat fiind 100 % din părțile sociale ale S.C.;

d) Dispoziția testamentară: "De manuscrisele și carnetele mele, să aibă grijă de comun – eventual pentru a le pregătire pentru editare – Doina, Ludmila și Daniel", în sensul desemnării, în calitate de legatari, pe Daniel Dabija, Ludmila Dabija și Doina Dobzeu, iar obiect al acestui legat, fiind drepturile de autor asupra operelor lui Nicolae Dabija.

Subsecvent, Colegiul atestă dovedirea interesului legitim privat sau a dreptului subiectiv pretins încălcate de către reclamanta cererii reconvenționale ce rezultă din calitatea procesuală activă și este implicată în raportul de drept litigios, respectiv, este titulara unui drept subiectiv civil sau a unui interes legitim în contextul în care apelanta s-a aflat în situaţia în care prin acţiunea reconvenţională s-a opus solicitărilor intimatei/reclamantei din cererea iniţială privind modalitatea de interpretare a dispoziţiei testamentare în conceptul acesteia din urmă, astfel încât este evident că acţiunea reconvenţională a fost înaintată din considerentul dezacordului apelantei cu viziunea de interpretare solicitată de intimata/reclamanta acţiunii reconvenţionale, cerinţele înaintate prin acţiunea reconvenţională vizând drepturile personale ale apelantei.

Totodată, acțiunea reconvenţională a apelantei nu cade sub incidența abuzului de drept procedural în sensul definit de art. 265 lit. h) CPC, deoarece modalitatea de interpretare a dispoziţiilor testamentare oferite de apelantă prin cererea reconvenţională o vizează personal în dezacord cu solicitările intimatei-reclamante în contextul în care interpretările oferite dispoziţiilor testamentare ce nu o vizează direct pe apelantă, sunt capabile să îi influenţeze drepturile la care pretinde apelanta, ce reies din dispoziţiile testamentare ce o vizează expres, astfel încât Colegiul atestă că acţiunea reconvenţională a apelantei nu a fost înaintată în speţă în vederea apărării drepturilor, libertăţilor sau intereselor legitime ale unei alte persoane, pretenţiile înaintate urmând a fi apreciate în cumul pentru a determina existenţa dreptului apelantei de a înainta acţiunea reconvenţională.

Or, în sensul legii revendicarea dreptului trebuie să se deducă din susținerile formulate prin cererea de chemare în judecată, în conținutul căreia urmează a fi narată vătămarea dreptului personal, deoarece expresiile utilizate în textul normelor citate de „drepturi încălcate sau contestate, libertăți şi interese legitime” se referă la drepturi subiective concrete, fiind excluse așa numitele drepturi prin ricoșeu, ipotetice, iluzorii sau virtuale, precum și acțiunile populare (actio popularis).

Din conținutul textului legii reținem raționamentul instanței din punct de vedere legal pentru încetarea procesului în temeiul art.265 lit.h) CPC precum ar fi acțiuni populare (actio popularis), or, această interpretare legală reprezintă o desființare irevocabilă a dreptului la acțiune atât timp cât reclamanta cererii reconvenționale nu reclamă un drept în interesul terțului, acesta fiind unul personal.

În conformitate cu prevederile art. 266 alin. (1) şi (2) CPC, instanţa judecătorească dispune încetarea procesului printr-o încheiere, care poate fi atacată cu recurs.

Pronunțând încheierea de încetare a procesului, instanţa judecătorească menţionează că nu se admite o nouă adresare în judecată a aceleiaşi părţi cu privire la acelaşi obiect şi pe aceleaşi temeiuri.

Conform dispozițiilor art.269 alin.(1) CPC, dispozițiile primei instanțe sau ale judecătorului prin care cauza nu se soluționează în fond se emit în formă de încheiere. Aceasta se emite în camera de deliberare în condițiile art.48.

În acord cu art.270 alin.(1) CPC în încheierea judecătorească se indică:

a) locul şi data emiterii;

b) denumirea emitentului, numele membrilor completului de judecată şi al grefierului;

c) date despre participanții la proces, obiectul litigiului sau pretenția înaintată;

d) problema asupra căreia se emite;

e) motivele care au determinat concluziile instanței şi legea guvernantă;

f) dispoziția instanței;

g) ordinea şi termenul de atac al încheierii dacă este susceptibilă de atac.

Dat fiindcă dreptul procedural reglementează modalitatea de soluționare a incidentului de procedură și calea de control judiciar al acesteia, abaterea de la conduita prescrisă de legislator constituie temei incontestabil pentru desființarea actului contestat.

Or, în caz contrar, nerespectarea acestor obligații, care se regăsesc şi în principiile fundamentale ale procedurii civile, art.art.9, 26 CPC, afectează atât aparențele de imparțialitatea obiectivă a instanței, cât şi cele de echitate a procesului judiciar.

Totodată, urmează de indicat că imparțialitatea este esențială pentru îndeplinirea adecvată a funcției judiciare, ea privește nu doar hotărârea însăși, ci şi întreg procesul, prin care se ajunge la aceasta (valoarea 2, principiile de la Bangalore privind conduita judiciară).

Mai mult decât atât, potrivit definiției date în jurisprudența CtEDO noțiunii de certitudine legală, se menționează inter alia că legislația națională trebuie să fie expusă cu o suficientă precizie pentru a oferi posibilitatea persoanelor de a-şi reglementa comportamentul în sensul posibilității obținerii unor ”consultaţii adecvate” de a prevedea în caz de necesitate la un nivel rezonabil, consecințele, ce pot surveni în rezultatul anumitor acţiuni (Sunday Times v UK 26.04.1979, § 49).

Or, certitudine legală impusă inter alia regulilor de procedură civilă în calitate de condiție sine qua non a unui proces echitabil, vizează atât drepturile apelantului, cât şi ale intimatului, motiv din care instanța de judecată, nu este în drept de a substitui voinţa

legislatorului materializată în conținutul normelor de procedură civilă în vederea exonerării intimatei de sancțiunile procedurale din motivul înțelegerii greșite a efectelor legale.

Conform dispozițiilor art.1 alin.(3) al Constituției Republicii Moldova, în lumina interpretărilor date în jurisprudența constantă a Curţii Constituționale, (hotărârea Curţii Constituționale nr.2 din 19.01.1998, publicată în Monitorul Oficial nr.12-13/8 din 19.02.1998), una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor stabilite de Constituție şi Legi, iar instanţa de judecată nu constituie o excepție în acest sens.

Din considerentele expuse supra, deoarece instanţa de apel a constatat încetarea eronată prin hotărârea contestată a procesului în partea acţiunii reconvenţionale, fapt ce afectează întregul act judecătoresc, Colegiul ajunge la concluzia de a admite apelul declarat, a casa hotărârea instanţei de fond şi a remite cauza la rejudecare în prima instanţă, în alt complet de judecată.

În conformitate cu prevederile art.385 lit.d), 390 Colegiul Civil,

d e c i d e:

Se admite apelul declarat de *****.

Se casează hotărârea Judecătoriei ***** sediul Centru din 18 septembrie 2023, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Notarul Mocanu Elena împotriva lui *****, Dobzeu Ionuț, Dobzeu Dănuța, Dabija Dorin, intervenienți accesorii Dabija Tatiana, Dabija Adrian, Dabija Maria-Cristina, Dabija Ludmila, Dabija Daniel, Ciobanu Vladimir, Crețu Natalia privind interpretarea dispoziției testamentare și acțiunea reconvențională depusă de ***** împotriva Notarului Mocanu Elena, intervenienți accesorii Dabija Dorin, Dabija Tatiana, Dabija Adrian, Dabija Maria-Cristina, Dabija Ludmila, Dabija Daniel, Ciobanu Vladimir, Crețu Natalia privind interpretarea dispoziției testamentare, cu remiterea cauzei la rejudecare, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, Ana Panov

Judecătorul

Judecătorii Olga Cojocaru

Marina Anton

Dosarul:nr.2a-899/24 Judecător: Gheorghe
Stratulat
2-22128567-02-2a-01032024

D I S P O Z I T I V U L
D E C I Z I E I

28 mai 2024 mun. *****

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel *****

În componentă:

Președintele ședinței, judecătorul Ana Panov

Judecătorii Olga Cojocaru și Marina Anton

Grefier Ecaterina Mihailov

examinând în ședința publică apelul declarat de *****, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Notarul Mocanu Elena împotriva lui *****, Dobzeu Ionuț, Dobzeu Dănuța, Dabija Dorin, intervenienți accesorii Dabija Tatiana, Dabija Adrian, Dabija Maria-Cristina, Dabija Ludmila, Dabija Daniel, Ciobanu Vladimir, Crețu Natalia privind interpretarea dispoziției testamentare și acțiunea reconvențională depusă de ***** împotriva Notarului Mocanu Elena, intervenienți accesorii Dabija Dorin, Dabija Tatiana, Dabija Adrian, Dabija Maria-Cristina, Dabija Ludmila, Dabija Daniel, Ciobanu Vladimir, Crețu Natalia privind interpretarea dispoziției testamentare, împotriva hotărârii Judecătoriei ***** (sediul Centru) din 18 septembrie 2023, prin care acțiunea a fost admisă,

În conformitate cu prevederile art.385 lit.d), 390 CPC, Colegiul Civil,

d e c i d e:

Se admite apelul declarat de *****.

Se casează hotărârea Judecătoriei ***** sediul Centru din 18 septembrie 2023, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Notarul Mocanu Elena împotriva lui *****, Dobzeu Ionuț, Dobzeu Dănuța, Dabija Dorin, intervenienți accesorii Dabija Tatiana, Dabija Adrian, Dabija Maria-Cristina, Dabija Ludmila, Dabija Daniel, Ciobanu Vladimir, Crețu Natalia privind interpretarea dispoziției testamentare și acțiunea reconvențională

depusă de ***** împotriva Notarului Mocanu Elena, intervenienți accesorii Dabija Dorin, Dabija Tatiana, Dabija Adrian, Dabija Maria-Cristina, Dabija Ludmila, Dabija Daniel, Ciobanu Vladimir, Crețu Natalia privind interpretarea dispoziției testamentare, cu remiterea cauzei la rejudecare, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, Ana Panov

Judecătorul

Judecătorii Olga Cojocaru

Marina Anton